

Народна банка Србије

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

16–20. septembar 2024.

Sektor za monetarne i devizne operacije

Odeljenje za devizne rezerve

Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Septembar 2024.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1 Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa 20. 9. 2024.	Promena	
			1w	YoY
S&P 500	SAD	5.702,55	1,36%	31,70%
Dow Jones Industrial	SAD	42.063,36	1,62%	23,46%
NASDAQ	SAD	17.948,32	1,49%	35,73%
Dax 30	Nemačka	18.720,01	0,11%	20,22%
CAC 40	Francuska	7.500,26	0,47%	3,97%
FTSE 100	Velika Britanija	8.229,99	-0,52%	7,18%
NIKKEI 225	Japan	37.723,91	3,12%	15,82%
Shanghai Composite	Kina	2.736,81	1,21%	-11,28%

Izvor: Bloomberg.

1.2 Nivo i promena prinosa državnih obveznica

		Nivo prinosa	Promena u b.p.	
			1w	YoY
Nemačka	2y	2,23%	2,0	-103,1
	10y	2,21%	5,9	-53,1
Francuska	2y	2,45%	3,4	-106,4
	10y	2,96%	12,6	-31,2
Španija	2y	2,38%	1,1	-123,1
	10y	3,00%	5,9	-79,9
Italija	2y	2,61%	1,2	-133,8
	10y	3,45%	3,6	-109,0
UK	2y	3,67%	12,7	-120,3
	10y	3,89%	13,2	-41,5
SAD	2y	3,59%	1,0	-155,1
	10y	3,74%	8,9	-75,2
Kanada	2y	2,86%	-1,2	-209,7
	10y	2,95%	4,8	-101,7
Japan	2y	0,38%	-1,1	35,3
	10y	0,84%	-0,1	10,1
Kina	2y	1,39%	2,8	-85,1
	10y	2,03%	-3,4	-63,9

1.3 Kretanja na deviznom tržištu

EUR				USD			
Kurs	Promena			Kurs	Promena		
	1w	YoY	1w		YoY		
EUR/USD	1,1174	0,81%	4,86%	USD/EUR	0,8949	-0,81%	-4,65%
EUR/GBP	0,8385	-0,67%	-3,24%	USD/GBP	0,7504	-1,47%	-7,72%
EUR/CHF	0,9489	0,96%	-1,52%	USD/CHF	0,8492	0,15%	-6,08%
EUR/JPY	160,64	2,91%	2,19%	USD/JPY	143,75	2,09%	-2,55%
EUR/CAD	1,5145	0,53%	5,47%	USD/CAD	1,3554	-0,29%	0,57%

Izvor: Bloomberg.

1.4 Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EUR			USD			GBP			CHF		
	Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.	
		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY
O/N	3,41%	-25,1	-49,0	4,83%	-50,0	-47,0	4,95%	0,0	-23,5	1,21%	0,0	-49,4
1M	3,37%	-3,1	-49,5	4,86%	-22,6	-46,3	4,93%	0,1	-39,5	1,21%	0,1	-49,7
3M	3,44%	-3,6	-51,9	4,69%	-25,0	-70,9	4,81%	-1,8	-57,0	1,21%	-1,8	-49,5
6M	3,18%	-8,7	-88,8	4,35%	-22,8	-112,1	4,62%	-1,8	-84,0	1,33%	-1,9	-22,9
12M	2,92%	-3,0	-130,6	3,83%	-16,0	-163,4	4,24%	0,7	-126,9	1,52%	-1,0	38,3

* EUR: €STR za O/N, EURIBOR za ostale ročnosti; USD: SOFR za O/N, CME Term SOFR Rates za ostale ročnosti;

GBP: SONIA za O/N, ICE Term SONIA Reference Rates za ostale ročnosti; CHF: SARON za O/N, SARON Compound Rates za ostale ročnosti.

1.5 Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za Q4 (u %)
Evropska centralna banka	3,50	-0,25	12.09.24	17.10.24	3,00
Federalne rezerve SAD	4,75-5,00	-0,50	18.09.24	07.11.24	4,00-4,25
Banka Engleske	5,00	-0,25	01.08.24	07.11.24	4,50
Banka Kanade	4,25	-0,25	04.09.24	23.10.24	3,50
Švajcarska nacionalna banka	1,25	-0,25	20.06.24	26.09.24	0,75

* RKS na poslednji dan izveštajnog perioda; kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB.

Kurs EUR/USD

Tokom izveštajnog perioda evro je ojačao za 0,81% prema američkom dolaru. Kurs EUR/USD se kretao u rasponu od 1,1069 do 1,1189 (tokom perioda trgovanja), odnosno od 1,1119 do 1,1174 (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

U ponedeljak je kurs EUR/USD zabeležio rast, kao posledica pozicioniranja tržišnih učesnika pred sastanak FED-a koji je usledio kasnije u toku nedelje. Objavljeni su podaci o pokazatelju proizvodne aktivnosti u oblasti koju pokriva FED iz Njujorka, koji je u septembru povećan za 16,2 poena, na 11,5 (očekivano je -4,0), dok je na kraju prethodnog meseca iznosio -4,7. Kurs EUR/USD je završio dan na nivou od 1,1129 američkih dolara za evro.

U utorak je dolar ojačao, delimično nadoknativši gubitke iz prethodnog dana, nakon objave podataka o maloprodaji u SAD, koja je u avgustu povećana za 0,1% u odnosu na prošli mesec, dok se očekivao pad od 0,2%, nakon rasta od 1,1% u julu (revidirano sa 1,0%). Takođe, podaci o industrijskoj proizvodnji u SAD ukazali su na rast od 0,8% u avgustu u odnosu na prethodni mesec, dok je očekivan slabiji rast od 0,2%, nakon pada od 0,9% u julu. Kurs EUR/USD se na kraju dana našao na nivou od 1,1119 američkih dolara za evro, što predstavlja najnižu vrednost na zatvaranju u toku izveštajnog perioda.

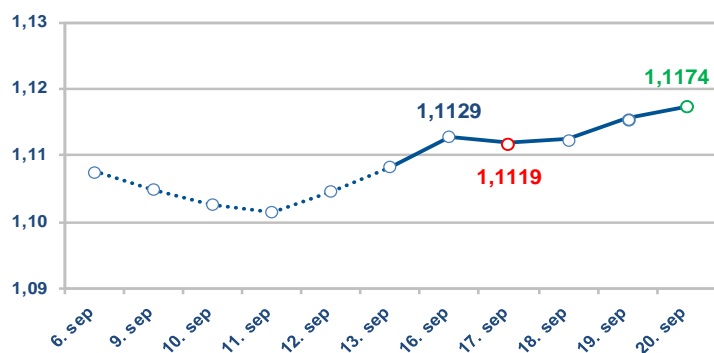
Tokom izveštajnog perioda evro ojačao za 0,81% prema američkom dolaru

U sredu je evro ojačao nakon obraćanja zvaničnika ECB-a Nagela, koji je izjavio da inflacija nije tako niska koliko bi zvaničnici ECB-a želeli, pa bi kamatne stope morale da ostanu na dovoljno visokom nivou kako bi se smanjio pritisak na cene. Kurs EUR/USD je dan završio na nivou od 1,1124 američka dolara za evro.

Nakon zatvaranja evropske sesije trgovanja, usledio je sastanak FED-a, na kome je doneta odluka o smanjenju kamatnih stopa za 50 b.p., na raspon 4,75–5,00%, uz nastavak smanjenja aktive u okviru bilansa stanja FED-a. Nakon odluke FED-a, dolar je naglo oslabio, pa je kurs EUR/USD dostigao vrednost od 1,1189 američkih dolara za evro, što predstavlja najvišu vrednost tokom perioda trgovanja u posmatranoj nedelji. Objavljene su i nove projekcije kretanja kamatne stope, gde se do kraja godine predviđa da referentna stopa iznosi 4,4%. Takođe, projekcije ukupne inflacije su smanjene za tekuću i narednu godinu, dok su projekcije rasta BDP-a smanjene za tekuću godinu, a projekcije stope nezaposlenosti povećane za tekuću i naredne dve godine.

U četvrtak je dolar slabio, usled očekivanja tržišnih učesnika da će u narednom periodu uslediti nešto intenzivnije smanjenje kamatnih stopa FED-a. Nakon što su objavljeni podaci o broju novih prijavi za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD, koji je tokom nedelje koja se završila 14. septembra smanjen sa 231 hiljade na 219 hiljada (očekivano 230 hiljada), dolar je ojačao, ali je kurs EUR/USD na dnevnom nivou ipak porastao.

1.6 Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

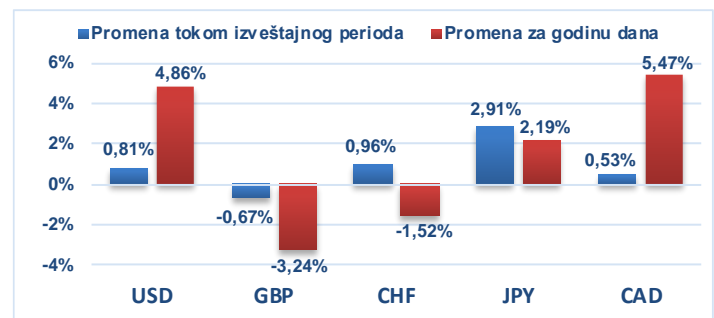
Izvor: Bloomberg.

1.7 Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

Izvor: Bloomberg.

1.8 Promena vrednosti evra prema odabranim valutama

Izvor: Bloomberg.

U petak je kurs EUR/USD nastavio rast, kako su zvaničnici FED-a u svojim prvim javnim komentarima nakon odluke FED-a izneli svoje stavove po tom pitanju, navodeći da je smanjenje od 50 b.p. opravdano. Član odbora guvernera Voler izjavio je da su ga nedavni podaci uverili da FED treba bržim tempom da smanjuje kamatne stope, usled rizika da se inflacija nađe ispod cilja, dodavši da su ga posebno podaci objavljeni nekoliko dana pre sastanka ubedili da inflacija merena indeksom PCE usporava brže nego što je prvobitno očekivao.

Kurs EUR/USD izveštajni period završio je na nivou od 1,1174 američka dolara za evro, što ujedno predstavlja najvišu vrednost na zatvaranju tokom izveštajnog perioda.

Državne obveznice SAD

Tokom izveštajnog perioda prinosi državnih obveznica SAD smanjeni su na delu krive do jedne godine, dok su na dužim ročnostima zabeležili rast. Prinos dvogodišnje obveznice povećan je za 1 b.p., na 3,59%, dok je prinos desetogodišnje obveznice povećan za oko 9 b.p., na 3,74%.

Tokom izveštajnog perioda prinosi na državne obveznice SAD bili su izuzetno volatilni, jer na tržištu vlada neizvesnost u vezi sa stanjem američke privrede. U prethodnom periodu podaci su pokazali na pad godišnje inflacije i hlađenje tržišta rada, što je uticalo na FED da na sastanku smanji kamatne stope za 50 b.p. S druge strane, novi podaci ukazuju na to da je privredna aktivnost u SAD i dalje snažna. Ipak, sada kada se prema novom *Dot Plot*-u projekcije kretanja kamatne stope u velikoj meri poklapaju s nivoima prinosa duž krive, dalja putanja kretanja kratkoročnih stopa postaje nešto jasnija.

FED je na sastanku koji je završen 18. septembra smanjio referentnu kamatnu stopu za 50 b.p. na raspon 4,75–5,00%, nakon što su stope zadržane na nepromenjenom nivou osam sastanaka zaredom. Smanjenje aktive u okviru bilansa stanja FED-a nastavlja da se odvija prema ranije utvrđenom tempu. U izveštaju sa sastanka se navodi da je nastavljen solidan rast ekonomske aktivnosti u SAD, dok je rast broja zaposlenih usporio (sada se u izveštaju za rast broja zaposlenih umesto *moderated* koristi reč *slowed*); stopa nezaposlenosti je povećana, ali je i dalje na niskom nivou, a inflacija je ublažena u prethodnoj godini, iako ostaje blago povišena.

Na sastanku su objavljene i nove projekcije. Za kraj 2024. godine očekuje se referentna stopa na nivou od 4,4% (prethodno 5,1%), dok se za 2025. godinu očekuje stopa od 3,4% (prethodno 4,1%). Očekuje se da stopa inflacije na kraju 2024. iznosi 2,3% (prethodno 2,6%), dok se za 2025. godinu očekuje inflacija od 2,1% (prethodno 2,3%). Projektuje se da će stopa nezaposlenosti na kraju 2024. godine iznositi 4,4% (prethodno 4,0%) i očekuje se da će na tom nivou ostati i tokom 2025. godine (prethodno 4,2%). Projekcija rasta BDP-a za 2024. iznosi 2,0% (prethodno 2,1%), dok za 2025. iznosi 2,0%, kao i u prethodnoj projekciji.

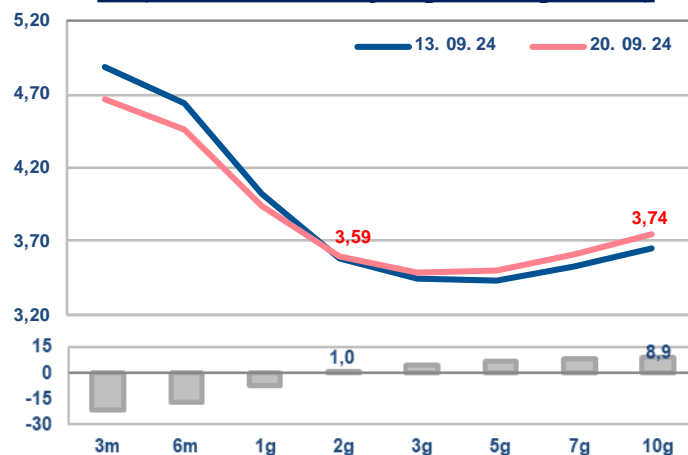
FED doneo odluku o smanjenju referentne kamatne stope za 50 b.p., na raspon 4,75–5,00%

Na konferenciji za štampu nakon završetka sastanka, predsednik FED-a Paue izjavio je da je tržište rada SAD u dobrom stanju i da je ovakva odluka FED-a upravo posledica namere da tržište rada ostane u dobrom stanju. Paue je rekao da je ostvaren napredak po pitanju smanjenja inflacije i da je znatno povećano uverenje FED-a da će se inflacija održivo dovesti na nivo cilja u planiranom vremenskom periodu. Paue je istakao da ne smatra da je FED zakasnio s početkom smanjenja kamatnih stopa, ali da je ova odluka znak namere da FED neće zaostajati po pitanju monetarne politike.

Maloprodaja u SAD u avgustu je povećana za 0,1% u odnosu na prethodni mesec, dok se očekivao pad od 0,2%, nakon rasta od 1,1% u julu (revidirano sa 1,0%). Maloprodaja bez volatilnih kategorija: automobila, benzina, građevinskog materijala i prehrambenih usluga, koja najpribližnije oslikava komponentu potrošnje stanovništva u BDP-u, povećana je u avgustu za 0,3% u odnosu na prethodni mesec, u skladu sa očekivanjima, nakon rasta od 0,4% u julu.

1.9

Kriva prinosa državnih obveznica SAD, u % (benčmark izdanja s početka perioda)

Izvor: Bloomberg.

■ promena (u baznim poenima)

1.10

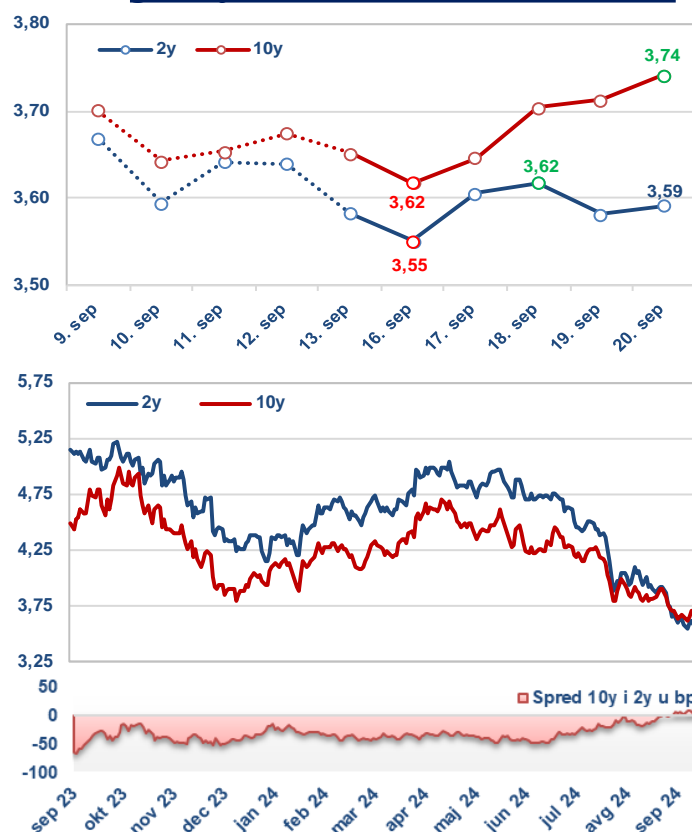
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Maloprodaja, M/M	Avg.	-0,2%	0,1%	1,1%
Pokazatelj proizvodne aktivnosti koju poktiva FED iz Njujorka	Sep.	-4,0	11,5	-4,7
Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti, u hiljadama	14. sep	230	219	231

Izvor: Bloomberg.

1.11

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica SAD, u %

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda prinosi nemačkih državnih obveznica smanjeni su na najkraćim ročnostima (do šest meseci), dok su na dužim ročnostima zabeležili blagi rast. Prinos nemačke dvogodišnje obveznice povećan je za 2 b.p., na 2,23%, dok je prinos desetogodišnje obveznice povećan za oko 6 b.p., na 2,21%.

Prinosi su početkom nedelje zabeležili pad kako su tržišni učesnici povećali očekivanja da će FED agresivno započeti sa ublažavanjem monetarne politike, dok su kasnije tokom nedelje, nakon smanjenja kamatnih stopa FED-a za 50 b.p., prinosi porasli jer su tržišni učesnici povećali apetit za rizikom.

ZEW indeks ekonomskih očekivanja za Nemačku u septembru je smanjen sa 19,2 na 3,6 (očekivano 17,0), čime se našao na najnižem nivou od oktobra 2023. godine. ZEW indeks procene trenutne ekonomske situacije za Nemačku takođe je smanjen, sa -77,3 na -84,5 (očekivano -80,0), čime se našao na najnižem nivou od maja 2020. godine. ZEW indeks ekonomskih očekivanja za zonu evra u avgustu je smanjen sa 17,9 na 9,3, čime se našao na najnižem nivou u prethodnoj godini dana, dok je ZEW indeks procene trenutne ekonomske situacije za zonu evra smanjen je sa -32,4 na -40,4.

Inflacija u zoni evra, prema finalnim podacima, iznosila je 0,1% u avgustu u odnosu na prethodni mesec, što je manje od očekivanja i preliminarne procene (oba su iznosila 0,2%). U odnosu na isti mesec prethodne godine, inflacija je iznosila 2,2%, dok je godišnja bazna inflacija iznosila 2,8%. Oba podatka bila su u skladu sa očekivanjima i preliminarним procenama.

ZEW indeks procene trenutne ekonomske situacije u Nemačkoj našao se na najnižem nivou od maja 2020.

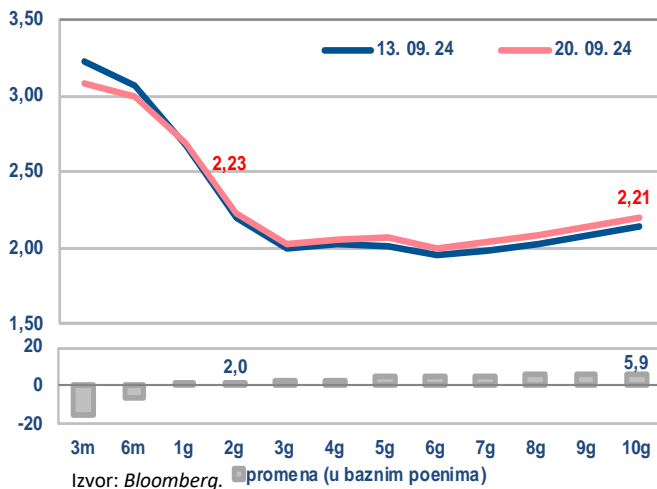
Proizivačke cene u Nemačkoj su u avgustu povećane za 0,2% u odnosu na jul, dok se očekivalo da stagniraju (prethodno 0,2%), dok su na godišnjem nivou niže za 0,8%, dok se očekivalo da iznose -1,0% (prethodno -0,8%).

Član ECB-a Nagel rekao je da inflacija nije tako niska koliko bi zvaničnici ECB-a želeli, pa bi kamatne stope morale da ostanu na dovoljno visokom nivou kako bi se smanjio pritisak na cene. Dodao je da bi rast zarada, koji je i dalje brz, mogao da izvrši pritisak na privatnu potrošnju, a time i na cene. Nagel je izjavio da će dalje odluke u monetarnoj politici zavisiti od podataka koji budu objavljeni u narednom periodu.

Bundesbanka je u svom mesečnom izveštaju navela da će privredna aktivnost Nemačke stagnirati ili zabeležiti pad u trećem tromesečju, s obzirom na pad industrijske proizvodnje, smanjene investicije i pad potrošnje stanovništva. Nemačka ekonomija je zabeležila pad u dva od poslednja tri tromesečja. Ipak, ne očekuje se da će recesija biti duboka i dugotrajna. Ukupna zaposlenost ostaje visoka, plate rastu, a izgledi za tržište rada su stabilni.

Prema istraživanju koje je sproveo Blumberg u septembru, ekonomisti očekuju rast BDP-a u zoni evra od 0,7% u 2024, odnosno 1,3% u 2025. i 1,5% u 2026, pri čemu se u odnosu na prethodnu procenu nešto manji rast očekuje u 2025. (prethodno 1,4%), dok se očekuje nešto veći rast u 2026. (prethodno 1,3%). Ekonomisti očekuju inflaciju u zoni evra od 2,4% u ovoj, odnosno 2,1% i 2,0% za naredne dve godine (nepromenjeno u odnosu na prethodne procene).

1.12 Kriva prinosa državnih obveznica Nemačke u % (benčmark izdanja s početka perioda)

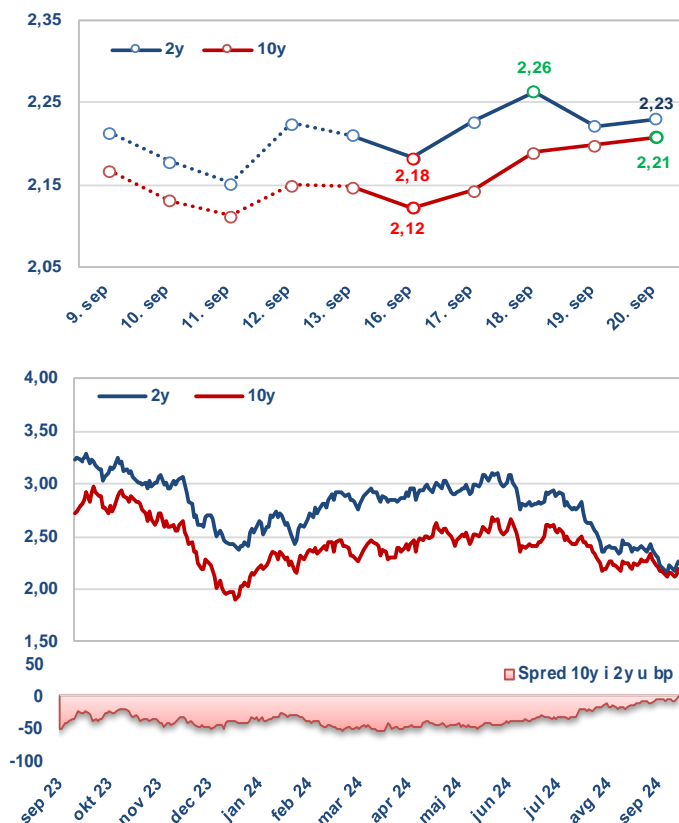

1.13 Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
ZEW indeks ekonomskih očekivanja za Nemačku	Sep.	17,0	3,6	19,2
Proizivačke cene u Nemačkoj, M/M	Avg.	0,0%	0,2%	0,2%
Inflacija u zoni evra, finalno, M/M	Avg.	0,2%	0,1%	0,2%

Izvor: Bloomberg.

1.14 Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

II Kretanja na tržištima izabranih zemalja u razvoju

2.1

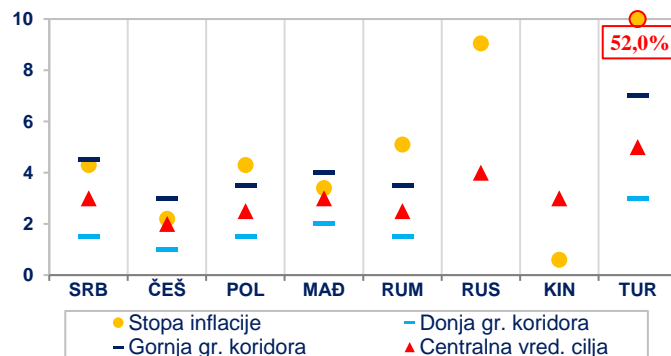
Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

	RKS (u %)	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (T4, %)*
Srbija (NBS)	5,75	-0,25	12. 9. 2024.	10. 10. 2024.	5,40
Češka (CNB)	4,50	-0,25	1. 8. 2024.	25. 9. 2024.	3,85
Poljska (NBP)	5,75	-0,25	4. 10. 2023.	2. 10. 2024.	5,70
Mađarska (MNB)	6,50**	-0,25	24. 9. 2024.	22. 10. 2024.	6,25
Rumunija (NBR)	6,50	-0,25	7. 8. 2024.	4. 10. 2024.	6,25
Turska (CBRT)	50,00	5,00	21. 3. 2024.	17. 10. 2024.	47,15
Rusija (CBR)	19,00	1,00	13. 9. 2024.	25. 10. 2024.	18,25
Kina (PBoC)	1,50**	-0,20	24. 9. 2024.	-	-

Izvor: Bloomberg / * T4 2024. godine – prosečne projekcije dostupne na osnovu poslednjih raspoloživih anketa / ** Promena je nastala nakon izveštajnog perioda i biće obuhvaćena narednim nedeljnim izveštajem.

2.2

Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg i sajтови centralnih banaka (poslednji podatak).

Dešavanja na lokalnim tržištima

Rumunija (BBB-/Baa3/BBB-) je realizovala *triple-tranche* emisiju evroobveznica na međunarodnom tržištu u ukupnom iznosu od 5 mlrd evra (protivvrednost u evrima). Emitovane su dve obveznice ročnosti sedam i 20 godina denominovane u evrima (ukupno 3 mlrd evra), kao i 10,5-godišnja obveznica denominovana u dolarima (2,15 mlrd dolara).

- Obveznica ročnosti sedam godina** (dospeće 2031) u evrima emitovana je po stopi prinosa od **5,129%** (MS + 275 b.p. / inicijalne smernice (IPT): MS + 310 b.p. / smanjenje stope tokom aukcije (*tightening*): 35 b.p.) i uz kuponsku stopu od 5,125%. Realizacija je iznosila 2,25 mlrd evra.
- Obveznica ročnosti 20 godina** (dospeće 2044) u evrima emitovana je po stopi prinosa od **6,015%** (MS + 350 b.p. / IPT: MS + 375 b.p. / *tightening*: 25 b.p.) i uz kuponsku stopu od 6,000%. Realizacija je iznosila 0,75 mlrd evra.
- Obveznica ročnosti 10,5 godina** (dospeće 2035) u dolarima emitovana je po stopi prinosa od **5,841%** (T + 210 b.p. / IPT: T + 245 b.p. / *tightening*: 35 b.p.) i uz kuponsku stopu od 5,750%. Realizacija je iznosila 2,15 mlrd dolara.

Agencija za ocenu kreditnog rejtinga *Fitch* je 20. septembra povećala kreditni rejting Hrvatske sa BBB+ na A-, dok su izgledi za njegovu promenu (*outlook*) promenjeni iz pozitivnih u stabilne. U izveštaju agencije *Fitch* navodi se da je razlog za povećanje kreditnog rejtinga Hrvatske snažan privredni rast, upotreba fondova EU i disciplinovana fiskalna politika. Takođe je istaknuto da je ovo najviši rejting u istoriji zemlje. Unapređenje rejtinga dolazi nakon što je prošle nedelje agencija za ocenu kreditnog rejtinga *S&P* takođe povećala kreditni rejting Hrvatske sa BBB+ na A-, uz zadržavanje pozitivnih izgleda za njegovu promenu.

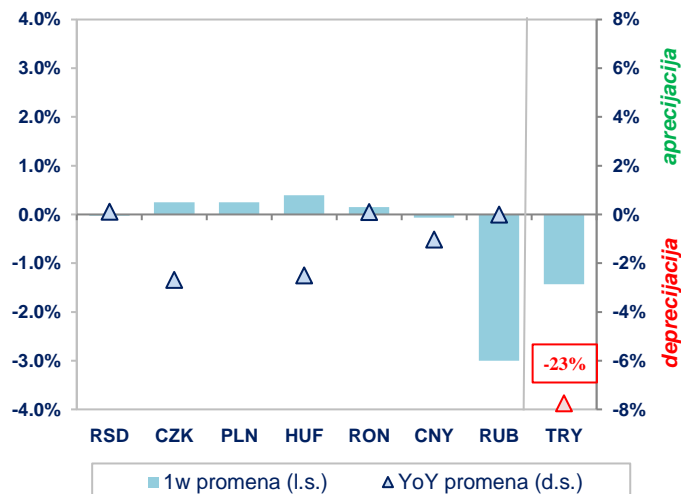
Centralna banka Turske je zadržala referentnu stopu na nivou od 50,00%, u skladu sa očekivanjima analitičara. Ovo je šesti uzastopni sastanak na kome je referentna stopa zadržana na nepromenjenom nivou, nakon ukupnog povećanja referentne stope od 41,5 p.p. u periodu od maja 2023. do marta 2024. godine.

Tokom izveštajnog perioda objavljeni su sledeći makroekonomski pokazatelji posmatranih zemalja u razvoju:

- Stopa inflacije u Hrvatskoj za avgust iznosi 1,8% YoY, što je u skladu s preliminarnim podacima i nalazi se ispod nivoa iz jula od 2,2% YoY. Stopa inflacije na mesečnom nivou iznosila je 0,0% MoM, što je ispod preliminarnih podataka (+0,1% MoM) i nepromenjena je u odnosu na jul;
- Stopa rasta BDP-a Rusije u drugom tromesečju 2024. godine iznosi 4,1% YoY (7,5% QoQ), što je ispod nivoa iz prvog tromesečja od 5,4% YoY (-17,9% QoQ) i blago iznad očekivanja analitičara od 4% YoY.

2.3

Promena lokalnih valuta izabranih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS).

2.4

Prinosi državnih obveznica u lokalnoj valuti (s dospećem 2032. godine)

Emitent (dospeće)	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija	5,010	-17,0	-109,0
Češka	3,634	3,8	-83,4
Poljska	5,211	9,1	-39,0
Mađarska	6,090	7,7	-84,7
Rumunija	6,664	-7,2	-12,8
Turska	26,888	27,5	222,3
Kina	1,933	-2,7	-76,6

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (*Refinitiv*) i Srbiju (podaci CRHoV sa sekundarnog tržišta).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

Tokom izveštajnog perioda cena zlata je zabeležila rast od 1,57% i kretala se u rasponu od 2.563,17 do 2.624,95 dolara po unci (vrednost na kraju dana, *Bloomberg*).

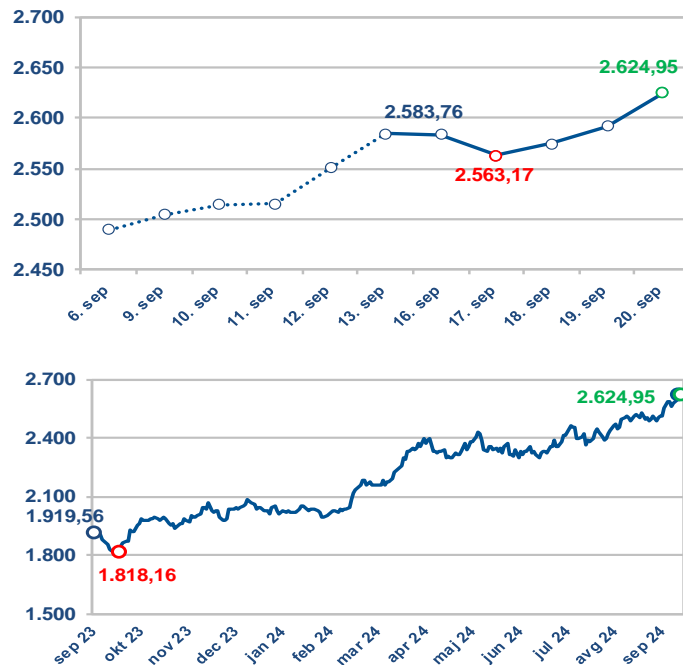
Na rast cene zlata značajno su uticali: eskalacija geopolitičkih tenzija na Bliskom istoku i Ukrajini; rast tražnje centralnih banaka za investiranje u zlato; podaci WGC o rastu tražnje za zlatom u Indiji zbog smanjenja uvoznih carina, sezonske tražnje nakita i kupovine zlata od strane centralne banke Indije (ukupno 50 tona do sada u 2024, što je nadmašilo kupovine iz 2022. i 2023); pad vrednosti dolara; odluka FED-a da smanji nivo kamatne stope za 50 b.p., što je podstaklo rast cene zlata na nivoe preko 2.600 dolara po unci, jer niže kamate smanjuju oportunitetne troškove čuvanja zlata, kao i spekulacije oko projekta *Unit* o zajedničkoj obračunskoj jedinici *BRICS*-a čija bi vrednost bila vezana 40% za zlato, a 60% za korpu valuta članica, o čemu će više detalja biti na samitu *BRICS*-a u Kazanju od 20 do 24. oktobra.

Cena zlata povećana za 1,57% i na kraju izveštajnog perioda iznosila 2.624,95 dolara po unci, što je novi istorijski maksimum

Na ograničenje daljeg rasta cene zlata značajno su uticali: izjava Džeroma Pauela da se FED neće vratiti na ultranisku kamatnu stopu zabeleženu tokom perioda virusa korona, kao i podaci carine da nije bilo izvoza zlata iz Švajcarske za Kinu prvi put za preko tri godine.

3.1

Zlato (dnevni podaci, USD po unci)

Izvor: *Bloomberg*.

Nafta

Tokom izveštajnog perioda zabeležen je rast cene nafte tipa *brent* od 4,02%, koja se kretala u rasponu od 72,75 do 74,88 dolara po barelu (vrednost na kraju dana, *Bloomberg*).

Na rast cene nafte tokom posmatrane nedelje uticali su sledeći faktori: zabrinutost da bi pojačani sukob na Bliskom istoku mogao uticati na ponudu nafte u regionu; smanjen izvoz sirove nafte iz Libije zbog zastoja u pregovorima uz posredovanje UN; očekivanja da će prošlonedeljno smanjenje kamatnih stopa u SAD podržati tražnju za naftom; izveštaj Američke agencije za informacije o energetici (*EIA*) o padu zaliha nafte u SAD; prekidi proizvodnje u Meksičkom zalivu SAD zbog uragana *Fransin*; gotovo isušeni rezervoari za skladištenje nafte u Kušingu u Oklahomi zbog novog proširenog kanadskog naftovoda koji dve trećine novih isporuka preusmerava ka Zapadnoj obali SAD radi izvoza, kao i smanjen broj operativnih naftnih i gasnih platformi u SAD, po podacima kompanije *Baker Hughes*.

Cena nafte porasla za 4,02% i na kraju posmatranog perioda iznosila 74,49 dolara po barelu

Na ograničenje daljeg rasta cene nafte uticali su: smanjen izvoz sirove nafte iz Saudijske Arabije, najvećeg proizvođača nafte u svetu, na jednogodišnji najniži nivo; slabi ekonomski podaci iz Kine, koji umanjuju raspoloženje tržišta i izazivaju zabrinutost oko buduće tražnje za naftom, kao i spekulacije o narednom mogućem agresivnom smanjenju kamate FED-a koje kod tržišnih učesnika podstiče zabrinutost oko daljeg razvoja ekonomije SAD.

3.2

Cena nafte tipa *brent* (USD po barelu)

Izvor: *Bloomberg*.